

۲۲۸۹۷۲

روش کاربردی

اجرای احکام دادگاه‌های حقوقی در ایران

با تکیه بر تحلیل قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ و سایر قوانین مرتبط

(جلد اول: قواعد عمومی)

www.ketab.ir

تالیف:

هاشم اکبری

سرشناسه	اکبری، هاشم، ۱۳۵۰ -
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	روش کاربردی اجرای احکام دادگاه‌های حقوقی در ایران با تکیه بر تحلیل قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ و سایر قوانین مرتبط / مولف هاشم اکبری.
مشخصات نشر	تهران : آلا قلم، ۱۴۰۱ -
مشخصات ظاهری	ج : ۱
شابک	دوره: ۸-۹۷-۶۱۳۲-۶۲۲-۹۷۸ : ج. ۱ ۱-۹۶-۶۱۳۲-۶۲۲-۹۷۸ : ج. ۲ ۵-۹۸-۶۱۳۲-۶۲۲-۹۷۸-۶۲۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا :
یادداشت	کتابنامه.
مندرجات	ج. ۱. قواعد عمومی-ج. ۲. توقیف اموال.-
موضوع	اجرای حکم - ایران Executions (Law) -- Iran آیین دادرسی مدنی - ایران Civil procedure -- Iran دادگاه‌ها - ایران Courts -- Iran KMJH ۲۷۹۵
رده بندی کنگره	۳۴۷/۵۵-۲۲
رده بندی دیویی	۳۴۷/۵۵-۲۲
شماره کتابشناسی ملی	۳۴۷/۵۵-۲۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا :

نام کتاب : روش کاربردی اجرای احکام دادگاه‌های حقوقی در ایران
 با تکیه بر تحلیل قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ و سایر قوانین مرتبط (جلد اول: قواعد عمومی)
 مولف : هاشم اکبری.
 نوبت چاپ : اول، ۱۴۰۱
 تیراژ : ۱۰۰۰
 شابک : ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۱۳۲ - ۹۶ - ۱
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۲-۹۷-۸

قیمت : ۱۴۰.۰۰۰ تومان

نشر آلا قلم

۰۹۱۹۴۲۶۸۹۰۳ - ۷۷۵۱۰۳۴۲

مقدمه.....	۱۳
------------	----

بخش نخست: کلیات (مباحث و مفاهیم عمومی اجرای احکام مدنی)

طرح بحث.....	۱۵
--------------	----

فصل اول: مفاهیم و اهمیت اجرای احکام مدنی

گفتار اول: فرایند تحولات قانون اجرای احکام مدنی در ایران.....	۱۷
---	----

۱. تأسیس دیوان خانه عدلیه.....	۱۷
۲. تصویب قانون اساسی مشروطه و متمم آن.....	۱۸
۳. تشکیل محاکم عمومی و دیوان خانه تمیز.....	۱۹
۴. تصویب قانون اصول تشکیلات عدلیه و محاضر شرعیه واحکام صلیحیه.....	۲۱
۵. تصویب قوانین موقتی اصول محاکمات حقوقی.....	۲۲
۶. تصویب قانون اصول تشکیلات عدلیه.....	۲۴
۷. تصویب قانون تسریع محاکمات.....	۲۵
۸. تصویب لایحه قانون آیین دادرسی مدنی.....	۲۶
۹. تصویب قانون اجرای احکام مدنی.....	۲۷
۱۰. تصویب قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداری ها.....	۲۷
۱۱. تصویب قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی.....	۲۸
۱۲. تصویب قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی.....	۲۸
۱۳. نظریات مشورتی اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضائیه.....	۲۹
۱۴. نظریات مشورتی، نشست ها و دیدگاههای حقوقی قضات دادگستری کل استان.....	۳۰
۱۵. آراء وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور.....	۳۰
۱۶. آیین نامه ها، تصویب نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعمل ها اجرایی قوه قضائیه.....	۳۰

گفتار دوم: آشنایی با عبارت ها و واژه های قانون اجرای احکام مدنی.....	۳۱
--	----

گفتار سوم: تعاریف و اصطلاح های کاربردی اجرای احکام مدنی.....	۵۱
--	----

۱. مفهوم اجرا، حکم، احکام مدنی.....	۵۱
۱/۱. اجرا.....	۵۱
۱/۲. حکم.....	۵۱
۱/۳. اجرای احکام مدنی.....	۵۲
۲. هدف صدور برگ اجرائیه.....	۵۳

۵۴	۳. برگ اجرائیه دادگاه
۵۴	۴. عملیات اجرایی
۵۵	۵. پرونده اجرایی
۵۵	۶. سیستم مدیریت پرونده قضایی
۵۶	۷. سامانه نوبت‌دهی هوشمند
۵۶	۸. مدیر اجرا
۵۶	۹. مأمور اجرا (دادورز)
۵۷	گفتار چهارم: ضرورت و شیوه کاربردی اجرای احکام مدنی
۵۷	۱. ضرورت کاربرد اجرا در قانون
۵۸	۲. شیوه کاربردی اجرا در دادرسی‌ها
۵۸	۲/۱. قبل از اجرا
۶۰	۲/۲. بعد از اجرا

فصل دوم: جایگاه حکم، دستور و قرار در اجرای احکام مدنی

۶۱	گفتار اول: احکام فقهی و اصولی
۶۱	۱. احکام امضایی و تأسیسی
۶۱	۱/۱. حکم امضایی (تأییدی)
۶۲	۱/۲. حکم تأسیسی
۶۳	۲. احکام تکلیفی و وضعی
۶۴	۲/۱. حکم تکلیفی
۶۶	۲/۲. حکم وضعی
۶۷	۳. احکام واقعی و ظاهری
۶۷	۳/۱. حکم واقعی
۶۷	۳/۲. حکم ظاهری
۶۸	۴. احکام مولوی و ارشادی
۶۸	۴/۱. حکم مولوی
۶۸	۴/۲. حکم ارشادی
۶۸	گفتار دوم: احکام صادره از محاکم حقوقی
۶۹	۱. احکام از حیث وضعیت حق
۶۹	۱/۱. حکم اعلامی
۷۰	۱/۲. حکم تأسیسی
۷۱	۲. احکام از حیث اطلاع خواننده در جریان دادرسی
۷۱	۲/۱. حکم حضوری

۷۲	 حکم غیابی..... ۲/۲
۷۴	 احکام از حیث قاطعیت دعوی..... ۳
۷۴	 حکم قطعی..... ۳/۱
۷۴	 حکم غیر قطعی..... ۳/۲
۷۵	 احکام از حیث رسیدگی فرجامی..... ۴
۷۵	 حکم نهایی..... ۴/۱
۷۶	 حکم غیر نهایی..... ۴/۲
۷۶	 احکام از حیث قابلیت اجرا..... ۵
۷۶	 حکم لازم الاجرا..... ۵/۱
۷۶	 حکم غیر لازم الاجرا..... ۵/۲

گفتار سوم: تصمیمات دادگاه های حقوقی..... ۷۷

۷۷	 مفهوم تصمیم دادگاه..... ۱
۷۷	 ضرورت تصمیم دادگاه..... ۲
۷۸	 انواع تصمیمات دادگاه..... ۳
۷۸	 تصمیم اداری..... ۳/۱
۷۸	 تصمیم قضایی..... ۳/۲

گفتار چهارم: قرارهای دادگاه..... ۷۹

۷۹	 مفهوم قرارها..... ۱
۸۰	 اهمیت و ضرورت قرارها..... ۲
۸۰	 اقسام قرارها..... ۳
۸۰	 ۳/۱ قرارهای اعدادی یا مقدماتی..... ۳/۱
۸۱	 ۳/۱/۱ قرار ارجاع امر کارشناسی..... ۳/۱/۱
۸۳	 ۳/۱/۲ قرار تحقیق و معاینه محل..... ۳/۱/۲
۸۵	 ۳/۱/۳ قرارهای اتیان سوگند..... ۳/۱/۳
۸۷	 ۳/۱/۴ قرار استماع گواهی شهادت شهود..... ۳/۱/۴
۸۸	 ۳/۱/۵ قرار رسیدگی به صحت و اصالت سند..... ۳/۱/۵
۹۱	 ۳/۱/۶ قرار مهر و موم ترکه..... ۳/۱/۶
۹۲	 ۳/۱/۷ قرار رفع مهر و موم ترکه..... ۳/۱/۷
۹۳	 ۳/۱/۸ قرار تحریر ترکه..... ۳/۱/۸
۹۶	 ۴ قرارهای موقتی یا توقیفی..... ۴
۹۶	 ۴/۱ قرار عدم صلاحیت..... ۴/۱
۹۹	 ۴/۲ قرار امتناع از رسیدگی..... ۴/۲

۴/۳. قرار اناطه.....	۱۰۰
۴/۴. قرار عدم اهلیت یکی از طرفین دعوی.....	۱۰۱
۵. قرارهای قاطع دعوی.....	۱۰۲
۵/۱. قرارهای سقوط دعوی.....	۱۰۲
۵/۲. قرار رد دعوی.....	۱۰۳
۵/۳. قرار عدم استماع دعوی.....	۱۰۴
۶. قرارهای دادخواست.....	۱۰۵
۶/۱. قرار ابطال دادخواست.....	۱۰۵
۶/۲. قرار رد دادخواست.....	۱۰۶
۶/۳. قرارهای قبولی شعبه دادگاه.....	۱۰۷
۶/۳/۱. قرار قبولی و اخواهی.....	۱۰۸
۶/۳/۲. قرار قبولی درخواست تجدیدنظرخواهی.....	۱۰۸
۶/۳/۳. قرار قبولی اعاده دادرسی.....	۱۰۹
۶/۳/۴. قرار کفالت.....	۱۱۰
گفتار پنجم: قرارهای تأخیر و توقیف اجرا.....	۱۱۱
۱. قرار تأخیر اجرای حکم.....	۱۱۱
۲. قرار توقیف اجرای حکم.....	۱۱۲
۲/۱. و اخواهی.....	۱۱۲
۲/۲. تجدیدنظرخواهی.....	۱۱۳
۲/۳. فرجام خواهی.....	۱۱۳
۲/۴. اعتراض شخص ثالث.....	۱۱۴
۲/۵. ابراز رسید محکوم له دائر به وصول محکوم به.....	۱۱۵
۲/۶. رضایت کتبی محکوم له.....	۱۱۵
۲/۷. درخواست رفع اختلاف استنباط طرفین از مفاد حکم.....	۱۱۵
۲/۸. فوت و حجر محکوم علیه در زمان اجرای حکم.....	۱۱۵
گفتار ششم: مقایسه حکم با قرار.....	۱۱۶

فصل سوم : آشنایی با مراجع صدور اجرائیات

گفتار اول: اجرائیه صادره از مراجع دادگاه.....	۱۱۷
۱. رای دادگاه.....	۱۱۷
۲. رای داوری.....	۱۱۸
۲/۱. درخواست ذینفع.....	۱۱۸

۱۱۸.....	۲/۲. تحریر اجرائیه توسط مدیر دفتر دادگاه
۱۱۹.....	۲/۳. دادگاه صالح برای صدور اجرائیه
۱۱۹.....	۲/۴. عدم قابلیت اجرای رای داور
۱۲۰.....	۲/۵. توقف اجرای رای داور
۱۲۱.....	۲/۶. قابلیت اجرایی بودن رای داور در حین اعتراض
۱۲۱.....	۳. رای هیأت های اداره کار، تعاون و رفاه اجتماعی
۱۲۲.....	۳/۱. مرجع صدور اجرائیه
۱۲۲.....	۳/۲. قاطعیت آرای هیأت حل اختلاف
۱۲۳.....	۳/۳. مرجع صلاحیت دار اجرای حل اختلاف کار
۱۲۳.....	۳/۴. شیوه درخواست ذینفع
۱۲۴.....	۳/۵. نحوه اجرای احکام صادره از مراجع حل اختلاف کار در قانون
۱۲۶.....	گفتار دوم: اجرائیه صادره از مراجع ثبتی
۱۲۷.....	۱. دفاتر اسناد رسمی
۱۲۹.....	۲. دفاتر ازدواج و طلاق
۱۳۰.....	۳. دایره اجرائیات ثبت اسناد و املاک
۱۳۲.....	گفتار سوم: اجرائیات صادره برخی از دستگاه های اجرایی
۱۳۲.....	۱. اجرائیات شهرداری ها
۱۳۴.....	۲. اجرائیات پلیس راهور
۱۳۴.....	۳. اجرائیات امور مالیاتی
۱۳۹.....	۴. اجرائیات تأمین اجتماعی
۱۴۲.....	۵. شورای حل اختلاف
۱۴۳.....	۶. سازمان تعزیرات حکومتی
۱۴۶.....	۷. بانک ها و مؤسسات اعتباری
۱۵۰.....	نتیجه بحث

بخش دوم: اجرای حکم قبل از صدور رای دادگاه

۱۵۲.....	طرح بحث
----------	---------

فصل اول: دستورات دادگاه ها در فوریت دادرسی

۱۵۳.....	گفتار اول: مفهوم و اهمیت دستور موقت
----------	--

۱۵۳.....	۱. مفهوم دستور موقت
۱۵۴.....	۲. مفهوم دادرسی فوری

۱۵۵	۳. اهمیت و ضرورت دستور موقت
۱۵۵	۴. شرایط صدور دستور موقت
۱۵۶	۵. مراحل درخواست دستور موقت
۱۵۶	۵/۱. قبل از اقامه دعوی
۱۵۷	۵/۲. ضمن اقامه دعوی
۱۵۸	۵/۳. پس از اقامه دعوی
۱۵۸	۵/۴. پس از صدور رای
۱۵۹	۶. مرجع صالح صدور دستور موقت
۱۵۹	۶/۱. تعیین دادگاه صالح
۱۵۹	الف. صلاحیت دادگاه
۱۶۰	ب. صلاحیت شخصی دادرسی فوری
۱۶۰	۶/۲. پرداخت هزینه دادرسی
۱۶۰	۶/۳. تودیع خسارت احتمالی به صندوق دادگستری
۱۶۱	۶/۴. رفع اثر دستور موقت توسط دادگاه

گفتار دوم: اجرای موقت احکام غیر قطعی

۱۶۲	۱. مفهوم اجرای موقت
۱۶۲	۲. اهمیت اجرای موقت
۱۶۳	۳. مقام تأییدکننده اجرای دستور موقت
۱۶۴	۴. نمونه دعاوی شکلی در اجرای موقت حکم
۱۶۴	۴/۱. دعاوی بازرگانی
۱۶۴	۴/۲. دعاوی تصرف عدوانی، مزاحمت، ممانعت از حق
۱۶۵	۴/۳. در امور حبسی
۱۶۶	۴/۴. حکم ورشکستگی
۱۶۶	۴/۵. دستور تخلیه
۱۶۶	۴/۶. فروش مال مشاع غیر قابل افراز
۱۶۶	۴/۷. دعاوی خانوادگی
۱۷۲	۵. مقایسه اجرای موقت با دستور موقت

فصل دوم: قرار تأمین خواسته و نحوه اجرای آن

گفتار اول: قواعد اجرای قرار تأمین خواسته

۱۷۴	۱. مفهوم و ماهیت قرار تأمین خواسته
۱۷۵	۲. طریقه درخواست تأمین خواسته
۱۷۶	۳. نحوه اجرای قرار تأمین خواسته

۱۷۷	۴. رابطه بین ابلاغ و اجرای قرار تأمین خواسته.....
۱۷۷	۴/۱. فوریت تأمین خواسته.....
۱۷۷	۴/۲. مرجع صدور قرار تأمین خواسته.....
۱۷۸	۵. جایگاه قرار تأمین خواسته در اجرای حکم.....
۱۷۹	۵/۱. تأمین عین معین.....
۱۷۹	۵/۲. تأمین محصولات باغی و زراعی.....
۱۸۰	۵/۳. رعایت مستثنیات دین.....
۱۸۰	گفتار دوم: آثار اجرای قرار تأمین خواسته
۱۸۰	۱. اثر تأمین نسبت به مدعی.....
۱۸۱	۲. اثر تأمین نسبت به مدعی علیه.....
۱۸۱	۳. اثر تأمین نسبت به اشخاص ثالث.....
۱۸۱	گفتار سوم: شرایط صدور تأمین خواسته
۱۸۱	۱. درخواست خواهان.....
۱۸۳	۲. قبولی دادگاه.....
۱۸۴	۳. پرداخت خسارت احتمالی.....
۱۸۵	۴. لزوم تصریح بهاء.....
۱۸۵	گفتار چهارم: مواعد طرح دادخواست تأمین خواسته
۱۸۵	۱. قبل از تقدیم دادخواست.....
۱۸۶	۲. ضمن تقدیم دادخواست.....
۱۸۶	۳. در جریان دادرسی.....
۱۸۷	گفتار پنجم: مرجع صالح رسیدگی به تأمین خواسته
۱۸۷	۱. دعاوی کیفری و حقوقی.....
۱۸۷	۲. تأمین دعوی واهی.....
۱۸۸	۳. اعتراض به قرار تأمین خواسته.....
۱۸۹	۴. موارد رد تأمین خواسته.....
۱۹۰	۵. پرداخت جریمه.....
۱۹۱	نتیجه بحث.....

بخش سوم: اجرای حکم بعد از صدور اجرائیه دادگاه (قواعد عمومی اجرا)

۱۹۴	طرح بحث.....
-----	--------------

فصل اول: مقدمات اجرا

گفتار اول: مقدمات اجرا قبل از صدور اجرائیه ۱۹۵

۱. رای دادگاه ۱۹۵

۲. برگ اجرا ۱۹۷

گفتار دوم: شرایط شکلی صدور اجرائیه ۱۹۹

۱. فرم چاپ شده وزارت دادگستری ۱۹۹

۲. درج مفاد حکم در اجرائیه ۱۹۹

۳. تعداد رونوشت برگ اجرائیه ۲۰۰

۴. امضا برگ اجرائیه ۲۰۰

۵. ابلاغ برگ اجرائیه ۲۰۱

۵/۱. طریقه ابلاغیه ۲۰۲

۵/۲. انواع ابلاغیه ۲۰۳

گفتار سوم: شرایط ماهوی صدور برگ اجرائیه ۲۰۶

۱. قطعیت یافتن حکم ۲۰۶

۲. معین بودن موضوع حکم ۲۰۷

۳. درخواست محکوم له ۲۰۸

فصل دوم: مأموران اجرای احکام مدنی

گفتار اول: وظایف و اهمیت مأموران اجرا ۲۱۱

۱. اهمیت مأمور اجرا ۲۱۱

۲. وظایف مأموران اجرا ۲۱۲

۳. تشکیلات مأموران اجرا ۲۱۲

۴. مصونیت شغلی مأموران اجرا ۲۱۳

۵. توهین به مأموران اجرا ۲۱۳

گفتار دوم: مسئولیت مأموران اجرا ۲۱۴

۱. مسئولیت انتظامی ۲۱۴

۲. مسئولیت کیفری ۲۱۴

۳. مسئولیت مدنی ۲۱۵

۴. رد مأموران اجرا ۲۱۵

گفتار سوم: استفاده از مأموران انتظامی در اجرای حکم ۲۱۵

۱. اختیارات مأموران انتظامی ۲۱۶

۲. خودداری مأموران انتظامی به اجرای حکم ۲۱۶

فصل سوم: ترتیب اجرا

گفتار اول: شیوه های رایج در اجرای احکام مدنی ۲۱۸

۱. اجرای احکام متمرکز ۲۱۸

۱/۱. مدیر اجرا ۲۱۹

۱/۲. متصدی دفتری ۲۲۰

۱/۳. دادورز ۲۲۱

۲. اجرای احکام غیرمتمرکز ۲۲۱

گفتار دوم: تشکیل پرونده اجرایی ۲۲۲

۱. درخواست محکوم له ۲۲۲

۲. درج شماره اجرایی ۲۲۳

۳. نگهداری سوابق اجرایی ۲۲۳

۴. ملاحظه طرفین در پرونده اجرایی ۲۲۴

گفتار سوم: تکالیف محکوم له در حین عملیات اجرایی ۲۲۵

۱. ارائه مشخصات کامل محکوم علیه ۲۲۵

۲. ارائه طریق اجرا به دادورز ۲۲۵

۳. معرفی اموال محکوم علیه ۲۲۶

۴. توافق طرفین ۲۲۷

۵. دعوی مطالبه خسارت ۲۲۷

۶. تأمین مناسب ۲۲۷

۷. ارائه رسید به دایره اجرا ۲۲۸

گفتار چهارم: تکالیف محکوم علیه پس از صدور اجرائیه ۲۲۹

۱. پرداخت محکوم به ۲۲۹

۲. پرداخت حق الاجرا ۲۲۹

۳. پرداخت بهای عمل ۲۳۰

۴. ضمانت اجرای عدم همکاری محکوم علیه ۲۳۱

۵. پرداخت اقساطی محکوم به ۲۳۱

۶. عدم رغبت محکوم علیه به اجرای حکم ۲۳۲

گفتار پنجم: تکالیف دادگاه پس از صدور اجرائیه ۲۳۲

۱. صلاحیت صدور اجرائیه ۲۳۲

۲. نیابت قضایی در اجرا ۲۳۳

۳. درج کامل مشخصات محکوم علیه ۲۳۵

۲۳۶	۴. رفع استیاء اجرائیه
۲۳۷	۵. رفع اشکال در حین عملیات اجرایی
۲۳۸	۶. رفع اختلاف در حین اجرا
۲۳۹	۷. رفع ابهام در مفاد اجرائیه
۲۴۰	۸. تصرف مال در ید شخص ثالث
۲۴۱	گفتارششم: جریان عملیات اجرایی
۲۴۱	۱. ممنوعیت تعطیلی، توقف و تأخیر در اجرا
۲۴۱	۱/۱. تعطیلی حکم
۲۴۱	۱/۲. توقیف حکم
۲۴۲	۱/۳. قطع حکم
۲۴۲	۱/۴. تأخیر حکم
۲۴۳	۲. فوت و محجوریت محکوم علیه
۲۴۵	۳. حساب مواعد
۲۴۵	۳/۱. مواعد قانونی
۲۴۷	۳/۲. مواعد قضایی
۲۴۸	۴. ورشکستگی محکوم علیه
۲۴۹	۵. خلع ید، قلع و قمع و تخلیه
۲۴۹	۵/۱. نحوه اجرای حکم خلع ید
۲۵۰	۵/۲. نحوه اجرای حکم قلع و قمع بنا
۲۵۱	۶. تسلیم اموال به محکوم له
۲۵۱	الف. احکام مالی
۲۵۱	ب. احکام غیر مالی
۲۵۳	۷. اعاده عملیات اجرایی
۲۵۵	نتیجه بحث
۲۵۷	منابع و مأخذ
۲۶۲	قوانین ومقررات

بعد از پایان جریان دادرسی پرونده و صدور حکم به نفع خواهان، با این مسئله مواجه می‌شویم که چگونه باید این حکم را به نفع او اجرا کنیم.

رای قطعی دادگاه هنگامی اجرا می‌شود که مفاد آن بصورت الکترونیکی یا کاغذی به محکوم‌علیه یا وکیل یا قائم مقام قانونی او (مانند ورثه) ابلاغ شده باشد.

علی القاعده اجرای حکم، مطابق با قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱ با صدور اجرائیه به عمل می‌آید مگر در مواردی که حکم جنبه اعلامی داشته و یا اینکه طرف دعوی دولت و سازمان‌های وابسته به آن باشد و حکم به ضرر آنها صادر شود و از طرفی باید مفاد اجرای حکم، توسط آنها صورت گیرد که در این حالت صدور اجرائیه ضروری نبوده و به دستور دادگاه حکم را به اجرا درآید.

هرگاه در صدور اجرائیه اشتباهی رخ دهد دادگاه صادرکننده اجرائیه می‌تواند رأساً به تشخیص خودش و یا به درخواست هریک از طرفین به اقتضای مورد، اجرائیه را باطل یا تصحیح می‌کند و اگر بر مبنای اشتباه همان اجرائیه، عملیات اجرایی آغاز شده باشد، به دستور همان دادگاه صادرکننده حکم، اجرائیه لغو و یا دستور استرداد مورد اجرا را می‌دهد.

چنانچه قبل از ابلاغ اجرائیه محکوم‌علیه فوت کند یا دیوانه شود اجرائیه صادره به چه کسی باید ابلاغ شود و اصولاً چه شخصی مسئولیت اجرای حکم را دارد؟

در پاسخ به این گونه موارد، اجرائیه صادره حسب مورد به ولی، قیم، امین، وصی، ورثه یا مدیر ترکه محکوم‌علیه ابلاغ می‌شود و اگر این امور بعد از ابلاغ اجرائیه به محکوم‌علیه حادث شوند برای مثال بعد از ابلاغ اجرائیه، محکوم‌علیه فوت کند، مفاد اجرائیه و عملیات انجام شده به وسیله ابلاغ اخطاریه به ورثه متوفی اطلاع داده می‌شود.

با وجود این، در پرونده دادرسی هریک از اصحاب دعوی موضوع خواسته خود را دردادخواست به محکمه اعلام می‌کنند اما در اجرای حکم، خواهان جای خود را به محکوم‌له و خوانده جای خود را به محکوم‌علیه و موضوع خواسته، محکوم به است. بسیاری از حقوقدانان، عقیده دارند اجرای حکم مهم‌تر از فرایند دادرسی و صدور رای است زیرا که با اجرای حکم حق به حق‌دار می‌رسد و نتیجه تحقق عدالت در جامعه و اهداف متولیان قانونگذاری است تأمین می‌کند و برای اینکه فرایند دادرسی، به طور پیوسته رسیدگی شود پرونده جداگانه تحت عنوان کلاسه اجرایی تشکیل می‌شود و فرد خاص به عنوان مامور اجرا از طرف دادگاه یا دادگستری شهرستان تعیین می‌کنند تا رای را اجرا کند و در قانون نیز پیش بینی و اشاره شده است.

از آنجا که موضوع اجرای حکم در جامعه دارای اهمیت فراوان است، نگارنده را برآن داشت تا در این راستا تحقیق و پژوهش کاربردی ارائه دهد و مجموعه‌ای در این خصوص مهیا کند و آن را در دسترس همگان قرار دهد. لازم به ذکر است که نویسنده به اقتضای شغل، خود در تمامی فرایندها و مراحل دادرسی پرونده‌ها و سپس اجرای حکم به صورت کاربردی درگیر بوده و همین امر، او را برآن داشت تا اطلاعات و تجربیات خود را در این خصوص و به رشته تحریر درآورد. البته درجای جای این اثر، از منابع معتبر نیز قرض گرفته است.

در تنظیم این اثر، خصوصیات و ویژگی‌هایی چند مدنظر بوده تا خوانندگان محترم از مطالب آن بیشترین فایده را ببرند:

- اول، به منظور تسهیل در مراجعه افراد به واحد اجرای احکام مدنی و رویه حاکم بر نحوه اجرای احکام مدنی توسط دایره اجرای احکام دادگستری‌ها.

- دوم، سعی شده مطالب به زبان ساده بیان شود و صرفاً درباره قانون اجرای احکام مدنی و نحوه اجرای محکومیت‌های مالی و همچنین نظریه‌های ارائه شده در راستای موضوع اصلی تحقیق، تحلیل و بررسی صورت گیرد.

- سوم، برای آشنایی بیشتر دانش پژوهان تلاش شده نحوه مکاتبات کاربردی و لازم و همچنین چگونگی تنظیم درخواست‌ها در مواجهه با نحوه پیگیری اجرای احکام مدنی آورده شود.

- چهارم، سعی شده سیر پیدایش اجرای احکام مدنی در ایران و مفاهیم کاربردی بکار رفته در متون قانون، توضیح داده شده، ارائه شود.

- پنجم، در ابتدای هر بخش برای تشحیذ اذهان خوانندگان محترم، طرح بحث‌هایی به صورت مختصر آورده شده تا شرایط را برای ورود به بحث اصلی هموار کند.